

SOPOTNIK ZOLTÁN

Kolónia

6.

*És a Köztesek, igen
a sehová nem tartozók, az
emlék- és tárgynélküliek, ők
a harmadik nép, de hogy ez mit
jelent, soha nem mondja senki
meg nekik. A bányászok szerint
nincsen hagyományuk, az
üvegfúvók szerint meg istenük. Ők
meg állnak kába-haloványan, nem
értik, mi ez a katyvasz, mit vonít
a két dialektus; magyarul szólnak
hozzájuk két oldalról, ők is magyarok,
mégis, mintha külföldi dübös
népek játszanának göggel hátukon.
De hisz ők is, mint bárki más, különféle
helyekről jöttek, szekéren, gyalog, kocsin,
hajón, vagy ki tudja még min, hoztak
tudományt, új energiákat, rengeteg
könyvet és szeretetet. Nem kell, kapják
arcukba bőszen, a két nép köszöni
szépen, elvan nélkülik. És ez már
így megy hosszú évek óta, a város
közepébe szorulva élnek, járnak, látszanak,
a két ősinek mondott nép pedig a két
szélükön ül tanácsot, tort, gyűlölet-meetinget,
mert azt most nagy divat. Pedig a köztesek
Sárcsótány motorjai: nélkülik nem lenne
posta, gyógyszertár, nagy piac, és orvosok,
mérnökök se – az írók már rég elzarándokoltak
gyöngébb vidékre, csak árnyékuk emlékét
érezni néha, mert itt mindent észlelni lehet.
Mindent érezni, de mindent máshogyan.
Például az utcán az elveszett idegrendszer
sercegését, hallani, ahogy idegpályák nyikorognak,
akár a vízszintes teherdaru az üvegyár fölött,
mikor a jóérzést öntötte álmukban
az emberekre. Rég volt. Olyan régre talán nem
is nyúlnak vissza ösztönök, ezek biztosan nem,
amelyek ma aratnak, vetnek, aratnak. Eretnek*

arcélek, sápadt szemöldökű tompa élvezők. Vagy szinte tapintani a fáradságot, a fizikait, az elméletit, az emberin jóval kívülit. Sőt, van, amikor nagy dudor nő a fákra, sok kis beszédes daganat, az üvegfúvó sámán simán megcsapolja őket, rossz álmokra készít belőlük gyógynedűt, meg migrénre, társadalmi krachtra, fejlődésre.

És igen, a Köztesek a sehova szolgálói, a szív szélén akaratlanul peremezők. A hagyományos hagyománynélküliek. A tolokocsis, kordés filozófusok, a zaj közepén táncolók, átkokat beszívó büszke valakik. Baj csak az velük, hogy túl későn jöttek, túl későn esett le történelmüknek a fikarcnyi tantusz. Állítólag nem tudnak kapaszkodni mihez, kibez, és egyébként is; állítólag vérükben téves sejt mozog. Robog, zubog, robog, zubog, hörög az előítélet feléjük. Mert az előítélet-szájából hatalmas sereg nőtte ki magát a hosszú évek alatt, nyáladzó, tátogó szájak, akár a dárdák vagy géppisztolyok, legalábbis egy köztes gyerek így álmodta meg. Azt a gyereket aztán elvitték szépen, állítólag a bányászok elrabolták. Két napig esett az eső utána, két napig zokogott. A fiú már a nagy hegy belsejében él, vagy majdnem él, nem emlékszik semmire. Vagyis csak arra, amire hagyják. Úgy nevezik, az Első Halovány.

7.

Az üvegfúvók, bányászok és a köztesek így taszítják az időbe vissza Nógrád megye székhelyét. Pásztónál az idővonal: ha onnan beljebb lép az ember, legalább 60 évet ugrik vissza, de lehet, hogy még többet is. Bent a tévében már celebek szopogatják az etikát, kint János bácsi még tudja mi az etikett: jól áll neki a munkásör egyenruha, narancsot

*télen csak drága pénzért eszik. A házakban
a posztmodern után, az utcákon még a
félszemű szocreál – ez a tipikus északon.*

*Sárcsótányt az ország igyekszik felejteni,
nem venni róla tudomást, a parlamentben
vannak, akik úgy tudják, már nincs is;
kiejtenék szivarkás kezükből.*

*A megyehatáron újságírók tűntek el,
tévések kerültek bolondházba,
két híradó teljes stábja nem találja
azóta magát, hogy híreket sugároztak
onnan. Történelmi és erkölcsi fekete-
lyuk képződött erre felé valahogy.*

*(Roncs)ország az országban,
mondhatni, saját törvények uralkodnak
itt. Az üvegyárat már rég bezárták,
de az üvegfűvők titkos járatokon keresztül
járnak be dolgozni a Kolóniáról;
táplálják a hatalmas kemencéket
folyamatosan, és fűjják az üveget, a
varázstárgyakat. Mindent tudnak
üvegből: poharat, pehelykönnyű
versenybiciklit, még autómotort is,
Audi TT-t, ha akarják.*

*A Kolónia a mese szerint külön
identitás, önállóan lélegzik, gondolkodik,
törvényeket súg hívei fülébe, azok
meg áldoznak neki. Egy szép
szakmából új vallást fűjtak, ami
azért lehet veszélyes is. A Kolónia
két hatalmas utcája az üvegyár mögötti
gyanús sárga patak után lévő
birodalom. Az egymás hátára épülő
házikók egyszerre adnak biztonságot
és követelik az ott lakók szívét.
Hajnalonta farkasüvöltés visszhangzik
onnan, mikor egy szív rossz ritmusban
felel, mert a szív bizony hajlamos rá,
sokszor félrever.*

*A rendszerváltás türelmetlen ujja
a bányákat is bezáratta szépen,
„nem kell már semmit a felszínre
hozni” – mondogatták, kiknek jókor
jó okuk volt, hatszorosan, hétszeresen,
mint egy megtört mesében. A bányászok
is titokban járnak be termelni szépen,
„az Álmos hegy szinte testvér”, „az Álmos
hegy szinte menhely”, kurjantanak, ha
eljön a váltás, és az mindig eljön. Az állam
elnézi lebajtott fejjel, a statisztikát
meg csak javítják. Ki nézi, mit, hogyan
csinálnak, mennyit és mennyiért, ugyan
már.*

